

Günahtan Değil Günaha Cüretten Korkmak Lazım

Günah bir Müslüman'ın günlük hayatından tanıdığı kavramlardan. Bu kavramdan genellikle kaçınır ve onunla ilişkimiz olmasını istemeyiz ama zaman zaman da temas yaşarız. Müslüman ve günah ilişkisine biraz temas edelim ve günahın tarifiyle başlayalım isterseniz.

Günah yabancımız değil bir defa. Keşke olsaydı da diyemeyiz çünkü kulluğumuzu günah üzerinden becerip beceremeyeceğimiz görülsün diye buradayız. 'Keşke ölüm olmasaydı' denebilir belki ama 'keşke günah olmasaydı' diyemeyiz. Aksi takdirde ben yokum demektir.

İnsanın varlık nedenidir günah; günahın varlık nedeni de insandır. Tarihimiz açısından da 'keşke' denemeyecek kadar iç içeyiz günahla çünkü Âdem babamızla bağı vardır günahın. Dünyada bulunuş nedenimiz bir günahtan dolayı sürgün yemiş olmamızdır zaten.

Öyleyse günahın sözcük olarak ne anlattığına bakmalıyız: Günah arıza demektir. İnsanın Rabbine karşı işletme arızası yapmasına denir günah. Rabbim beni, hayatı işletmem için dünyaya gönderdi ve bunun için de dikkat edilecek kurallar koydu. Müslüman kimse; ben bu kurallara uyabilirim ve işletmemi düzgün yapabilirim der, hayatını işletir.

Müslüman olmayan ise kural işletmeye yanaşmadığı için onun günahı filan olmaz. Çünkü dosyada adı yok onun. Masum olduğundan değil tabii ki. Kur'an-ı Kerim, "kâfirler günahlarından sorulmayacak" buyuruyor. Hangi günahı sorulacak ki zaten cehennemlik olmuş. Günah dediğimiz şey bir işletme hatasıdır; kâfir ise daha işletme defteri olmayan demektir.

Sözgelimi 07:10'a kadar sabah namazı adlı bir işlemi yapması lazımdır Müslüman'ın. Eğer 07:11 olmuş ve bu iş hâlâ yapılmamışsa burada bir işletme hatası ortaya çıkar. O kişinin dosyasında 'kılınmıştır' yazılı olması gereken yere o yazılmadıysa bunun adı günahtır. Başka bir örnek verelim: İnsanın, anne-babasını gördüğü her yerde evlatlığı hatırlaması gerekir. Üstelik Kur'an-ı Kerim, yaşlı ve sinir deposu bir babanın önünde evlatlığı hatırlamanın daha da önemli olduğunu buyuruyor, "üf bile demeyin" diyor.

Baba olmuş 85 yaşında, sinir küpü. Evlat bir kere olsun o babaya "yeter be" derse bu bir işletme hatasıdır. O anda Allah onun, o babanın önünde nasıl duracağını görmeyi murat etmişti ve evlat bu imtihanı kaybetti.

Ezcümle günah, Müslüman'ın hayatı işletir ve kulluk fonksiyonunu icra ederken yaptığı hatalardır. Ancak bakınız, 'hatalar' diyoruz. İşletme kuralını yok saymak bir hata değildir, başkaldırıdır. Yani sabah namazına kalkmamak bir işletme hatasıdır. Ama "ne namazı, kalkmasam da olur" denirse bu işletme hatası kapsamına girmez. Dolayısıyla müminin hatası olur diyoruz. Hata dediğimiz şey mümine hastır. Diğer türlü kâfir, müşrik, dinsiz... ne denirse adına.

Mümin, işletme kurallarına sadık kalacağına dair taahhüt vermiş ama sözüne yer yer itiraz-isyan anlamında olmayan birtakım hatalar işlemiştir; bunun adına günah diyoruz. Günahlar da boy boydur. Çünkü bir işletme hatasında işçinin kolunun kopması var bir de başını bir yere vurup yara dahi almaması var; ikisi aynı değildir.

Öncelikle şöyle bir ayrıntıyı ele almalıyız: Allah Teâlâ kuluna emirler veriyor; namaz kıl, çocuğuna merhamet göster, ana-babana saygılı ol... Kıyamet olduğunda neyin üzerinden kopacak kıyamet? Allah ile kul arasındaki ilişkiden kopacak. Allah'tan kuluna diyelim ki 3500 talimat gelmiş. Kul, bu

talimatları işletme açısından 3200'de bırakmış. Envanter incelendiğinde 300 tanenin karşılığında artı işareti yok.

Bu ne demek? Bu kul %60 itibariyle başarılı bir kul demektir.

Başka bir kul düşünelim: 3500 talimatın 200 tanesini yapmış. Bu kul için %90 itibariyle eksi işareti var demektir.

Kur'an-ı Kerim'in bize ısrarla vurguladığı, kurtulan kimselerden bahsederken "kimin terazisi ağır gelirse" ifadesi işte budur. İşletmede kimin eksisi veya artışı az ise o zararlı çıkacaktır. Biz resmen bir bakkalın her akşam z raporu alıp artı-eksi toplamı yapması gibi her gece yatağa yatarken hesabımızı topluyoruz aslında. Günahlarımız eksilerimiz bizim.

Biz farkında olmasak da her akşam toplanıyor bunlar...

Tabii. Sağımızdaki melek "ben 100 topladım" diyor, solumuzdaki "15 topladım" diyor. Öyleyse 15 eksi puanımız oluyor o gün.

Buradan şu noktaya gelmek istiyoruz: İnsanı ikiye ayırmıştık; işletme defteri olmayan var bir de işletme defteri olan. Peki tutulan günahlarımıza ne oluyor?

Bir kere -büyük veya küçük- hiçbir hata 'bir kereydi' denip zayı edilmiyor. Kesin olarak kaydediliyor. Yani polisten, vergi memurundan, ne kadar büyük olursa olsun devletten bir şekilde kaçırılabilir; ama kulun Allah'a karşı hiçbir hatasında kayıp, gizlilik ya da sümenaltı olma yoktur. Günah konuşulduğu zaman ilk bilmemiz gereken budur: Kayıt dışılık ve gözden kaçırma yoktur.

Hacmi ve boyutu ne olursa olsun, ne olursa olsun kısmını vurgulamalıyız, hiçbir işletme hatası Allah'ın kulunu kulluktan atmasıyla sonuçlanmaz. Yeter ki kul, kul olduğunu ve işletme defteri tutacağını kabul etsin. Kul olduğunu ve Rabbine bağlılığını bildiği sürece bir mümin; alkol, zina, kumar hatta cinayet; adı ne olursa olsun hiçbir hata Allah'ın defterinden silinmek değildir.

Çünkü Erhamurrahimin olan Allah'ı konuşuyoruz. "Kim bir günah işler de sonra Rabbinin hatırlarsa o, Gafur ve Rahim olan Rabbinin bulacaktır" diyor Kur'an. Bundan büyük bir müjde olmaz. Peygamber öldürmeye teşebbüs etmiş kimselere rahmetini açmıştır Allah -kaldı ki bir Peygamber öldüreceğine bir milyon insan öldür bari! Halid bin Velid şayet becerbilseydi Uhud'da Efendimiz aleyhisselamı öldürecekti, gelip Efendimiz'in kapısında diz çöktüğünde ise kırk yıllık dost muamelesi gördü.

Amr ibni'l-As defalarca teşebbüs etmişti Efendimiz'i öldürmeye. Örgüt-çete kurmak... ne ararsak vardı. Bütün bunlardan aranıyordu ve Efendimiz'in önüne gitti. "Beni tanıdın mı?" diye sordu ve tanıdı. İman ederse ne olacağını sordu, Efendimiz ona iman etmesi durumunda cennetlik mümin olacağını buyurdu. "Ama şartım var" dedi Amr.

Peygamber Efendimiz, şartla olmayacağını söyleyince Amr da "ben herkes gibi biri değilim, biraz baş belasıyım, beni de affedecek mi Allah?" diye sordu. Kendi bile affolacağına inanmıyordu. Allah'ın ona rahmeti, onun kendine acımasından fazlaydı. Efendimiz ona, "İslam önceki her şeyi siler" buyurdu.

İşte bu noktadan da ikinci bir kural çıkarmalıyız: Allah, "ben senin kulunum ya Rabbi" diyen hiç kimseyi gözünden düşürmüyor, silmiyor, atmıyor. Yüz kişiyi öldüren bir adam dahi üstelik meleklerin töreniyle gitmişti cennete. Şirk hariç, Allah Teâlâ'nın affetmediği hiçbir suç yoktur -kaldı ki dönebilirse şirkten, onu da affediyor Allah. Öbürlerini becerip dönemese bile affetme ihtimali zaten var Allah'ın. İnsan anne duası almıştır, bir sadaka vermişliği, namazda gözyaşı akıtmışlığı vardır ve affolur bir sebeple.

Buradan affın da mutlak olduğu sonucu çıkar mı hocam yoksa af da birtakım şartlara mı bağlıdır?

Affetmek Allah'ın meşietine kalmıştır, yani iradesine. Kul, af istediğini ifade ederse Allah'ın af vaadi vardır. Becerip bunu diyemeden ahirete intikal ederse zaten facia burada. Allah bizi affedip bir şekilde cennete de koyabilir affetmeden cehenneme de. Ama sen işleyebildiğin kadar suç işle, nasılsa af kanunu çıkacak diye düşünmek doğru değil. Allah, boynu bükük kul istiyor. Şımarık, hiçbir şey olmamış gibi davranan kul değil.

İşletme hatası yaptıysa bile bunun farkında olan ve kulluğunu bilen... Bu aslında bir tür af talebidir zaten, değil mi?

Doğal bir boynu büküklük olmalı tabii. Arkadaş ortamında mütevazı ve boynu bükük, Rabbiyle baş başayken dik başlı olmak samimiyet değil.

Allah Teâlâ, kulun işletme hatası zaafı olduğunu biliyor, yaratılış hamurumuz böyledir. Çünkü hamurumuzda bulunmasaydı imtihan edilmemizin anlamı olmazdı. Meleklerin imtihan edilmemelerinin sebebi budur. Onların tövbe etmeleri gerekmez çünkü tövbe edecek bir şey yapmıyorlar. Bir melek istese de hata yapamaz. Melek bir şey istemez zaten, istemek ve yapmak insanla ilgili süreçlerdir.

Allah, günahın yapılabilme kabiliyetini insana koyduğu gibi u dönüşü veya temizlenme kabiliyetini de muhakkak surette koymuştur. Bir insanın yüz çeşit günahın tamamını bir günde yapma kabiliyeti olduğu gibi aynı oranda yüz dönüş yapıp anasından doğduğu gün gibi tertemiz olması da mümkündür. Bu çok önemli bir noktadır.

Siz genel olarak böyle sorulara, hikmetine bakmadan ubudiyet çerçevesinde ele almak açısından yaklaşsınız ama ben yine de sorayım: Günah neden günahdır? Bu sorulabilir mi? Makasidu's-şeria çerçevesinde buna bir cevap aranabilir mi?

Her ne günahsa eğer, onun günah olmayan boyutu da var ve gereklidir. Zinayı alalım örnek olarak. Büyük ve kıpkızıl bir günah. Bu günah bir erkekle bir kadının birleşimi üzerinden ortaya çıkıyor. Ancak bunun helal, gerekli, şart ve Allah'ın kanunu olan nikâh boyutu var. Nikâh açısından baktığımızda insanın varlığı kadar değerli olduğunu görebiliriz bunun. Ha nikâh ha insan.

Dolayısıyla nikâh, mahza insan demek olduğu için nikâhın kural dışı olan bölümüne de mahza insanın helaki diyoruz.

İnsanın aklı var. Akıl, insanın yüzde yüz değeridir. O yoksa insan insanlığını kaybediyor. Hiçbir hastalık akılsızlık kadar zarar vermiyor insana. Alkol insanın aklına zarar verince sanki insan yok olmuş gibidir. Günah, insanın özünü ilgili ihtiyaçlarındaki işletme hataları anlamına geldiği için vardır. Bugünkü hayatımızda bakıyoruz ki alkolsüz ne ilaç ne gıda yapılabilir. Yoğurt mayasından ambalaja kadar alkol hayatımızın tamamen içinde.

Allah bize, alkolü belli bir ölçünün üstüne kaçırmamamızı buyuruyor. Tıpkı ilaç gibi; 0,1 miligramda tedavi özelliği gösteren ilacı 0,4 katarsak mezara gönderiyor. Günahın varlığını bunun gibi göreceğiz. Allah'ın planlarında yoktu da birdenbire Siyonizm'in katkılarıyla oluşmuş gibi göremeyiz. Rabbimiz bir düzen kurdu. Elimizin altına bir araba verdi ve o arabaya gaz pedalını da freni de koydu. 120'ye kadar da araba zarar vermiyor. Ama 220 hız yaparsan...

Bir meşru çizgisi var. Böyle ayet-hadis yok ama izah için örneklendirelim; Allah'ın yarattığı bu kâinatta günahsız olması mümkün değil gibi duruyor. Yani portakalı tatlı tatlı yiyebilmek için onun böceklerin yiyemeyeceği, asitli bir kabuğu olması gerekiyor dışında. O kabuğu beğenmiyorsun ama içi hoşuna gidiyor. Allah Teâlâ portakalı böyle asitli değil de poşet gibi bir şeyin içinde yaratsaydı da öyle

yeseydik, dersin onun da başka bir sorunu olacaktı. Tavuk mu yumurtadan yoksa yumurta mı tavuktan döngüsüne benziyor bu.

Ya da şunu söyleyebilir mi insan: Bu kadar güzel yemekler yiyoruz ama tuvalet ihtiyacı çıkıyor sonra... Bunu söylüyorsan yememen lazım, yemeyince de hayat olmaz. Biz günahı 'yabancımlar değil ama dostumuz da olmayan' bir pozisyonda görmeliyiz. Bizde istemeksizin bulunan bir şey olarak. Eskilerin bir sözüdür; günahattan değil günaha cüretten korkmak lazım.

Sahabiler de günah işlemiştir, bizler de işleriz ama o işleme anındaki vicdan sızlaması ve işledikten sonraki rahat bırakmayan nefis muhasebesi, müminle kâfir arasındaki farktır.

İç tırmalanması yani.

Evet, çok hoş ve münasip bir deyim oldu. O düşünce mümini rahat bırakmaz ve uyutmaz, ben bunu nasıl işledim diye. Bakarız ki bazı Allah dostlarının yükselişlerine bir günah vesile olmuştur. O iç tırmalama ve muhasebe adeta bir dopinge dönüşmüş ve geri dönüş yaşanmıştır. Sanki 'iyi ki o günahı işlemiş de böyle bir Allah dostu olmuş' denecek kadar.

Hırsızlık, zina vb. günahlar eskiden de yapılıyordu. Ama böylesi günahları yapanlar toplumdan saklanırdı, gidecek delik ararlardı. Yalan konuşan kişi bir daha konuşmaya çekiniyordu. Yaşadığımız bu ortamda şöyle bir sonuç görüyoruz: Yalan konuşanlar adeta doğru sözlülerden daha güçlü ve haklı gibiler. Günahların doğallaştığına dair bir kanaat oluştu üzerimizde. Bir evladın anne-babasına karşı laubaliliği ve edep dışı hareket etmesi bundan yüz sene önce nasıl refleks görüyordu başkaları tarafından, şimdi nasıl görüyor?

Sözünü ettiğimiz sıkıntı, günahları refleksiz karşılamak ve sanki hiçbir şey olmamış gibi davranmak durumudur. Hâlbuki çok şey oluyor. Günaha alışılıyor, benimseniyor ve hayatımızın gereklerinden biri hâline geliyorsa burada ciddi bir sıkıntı var demektir.

Niye toplum günahla böyle bir iç içeliğe yatkınlık kesbediyor?

Bu önemli bir husus.

Seneler önce bir tansiyon sıkıntım olmuştu. Yahu bu öldürür mü, nedir derken doktor arkadaşlarım biraz bıkmaya başlamıştı sorularımdan. Aradan beş-altı sene geçti, şimdi çekmecemde duran aynı ilaçlarım hayatımın bir gereği hâline geldi ve eğer başım ağırırsa hatırlıyorum. Çünkü özümstedim onu ve ilk refleksim artık yok.

Günah da böyle yerleşir ve benimsenir. Ama ilk sessiz kalan, sonraki büyük faturanın sorumluluğunu taşıyacaktır. Mahallesinde açılan meyhaneye karşı bütün cemaatini örgütleyip o meyhaneyi emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker ile kaldırmaya çalışmayan imam efendi şimdi mezarda sıkıntıda. Çünkü şu anda böyle bir müdahaleye kalkılırsa 'en doğal haklardan birine' müdahale ettiği için zavallının hayatına mal olur; ama o ilk çıktığında, birahanenin tabelası dükkâna ilk asıldığında böyle değildi.

Yedi yaşında bir kız çocuğu için o yaş, çarşaf veya ferace giyme yaşı değildir. Ama kısa bir çamaşırıyla da salınmamalı sokağa çocuklar. Neden? Çünkü yedi yaşındayken iç çamaşırıyla dolaştırılmış bir çocuğun on yedi yaşındayken feraceye konmasında sıkıntı var. Evet, yedi yaşındaki o hâl 'tesettürsüz ve zina hükmündedir' diyemeyiz, şeriatımızda böyle bir kural yok. Ama o, yedi yaşındayken bu aşırı almıştır.

Ancak herhâlde altı yaşındaki çocuğu battaniyeye sararak da sokağa göndermeyeceğiz. Yedi yaşının standartlarına uygun olmalı ama baldırları gözükererek de sokağa çıkmamalı ki yarın ehven denebilecek bir kıyafetle sokağa çıkmasın.

Günahlarımızdaki sıkıntı, onları koca canavar olduklarında görmemiz ama kuluçkadayken görmek istemeyişimizdir. Hâlbuki bu canavarın kuluçka günleri vardı. O günlerde çomakla bir tane vurulsaydı canavar büyümeyecekti.

Kıyamet günü şöyle bir sorunla karşılaşacağız: Hiçbir günaha bulaşmamış bir hacı dede-nine, bilmem hangi günahın besi sahibi olarak çıkarılacaklar. Çünkü ayağıyla tekme vurabileceği zamanda refleks göstermemişti günaha. Evet, o günaha ortak değilsin ama büyürken de engel olmamıştın. Asr suresinde Rabbimiz herkesi helakte kabul ediyor, sonra da “müminler hariç” demiyor; “iman edenler, amel-i salih işleyenler ve birbirlerine hakkı tavsiye edenler” buyuruyor. Yani “bu haramdır kardeşim, namaza gelmen lazım, çocuğunu ihmal ediyorsun” diyenler.

Teheccüdünü dahi kılan mümine bir ninenin, torununa hakkı tavsiye etmeyişi sebebiyle kıyamet gününde, gözleri önünde torununun ateşe götürülmesi... bunun da yarınki ebedî hayatta vereceği acıyı düşünmeli değil mi insan...

Düşünebiliyor musunuz, insanın çocuğu aşı oluyor ve anne-baba dayanamıyor buna. Çocuğunun cız eden koluna dayanamıyor. Bu annenin çocuğu yirmi yaşında olmuş, sabah namazına kalkmıyor ve annenin yüreği bundan cız etmiyor. Demek ki annelik-babalık düşüncesinde de bir samimiyet kıtlığının muhasebesi yapılmalı.

Mesela ben sabah namazı kılıyorum, çocuğumu kaldırıyorum ama kalkmıyor. Öyleyse sabah namazımın duasının yarısını, yarınki namaza kalkabilmesi için yapmalıyım çocuğumun. Bunun için yalvarmalıyım Allah’a. En azından namazdan sonraki duamı etkilemelidir ki bu, melekler görsün samimiyetimi.

Peygamberlerin dahi çocuklarına tesir edemedikleri pozisyonlar olmuştur. Sonuç olarak yüzde yüz sorumlu olmayız, becerememektir bu, hata değildir. Kış gününde dışarıyı ısıtıp insanları soğuktan korumak diye bir görevimiz olmaz; ama evimizi ısıtıp ısıtmadığımızın sorumlularıyız.

Toplumun değişmesi belki fazla uzak bir hedef olabilir ama mahalleyi değiştirmek ya da hicret etmek o kadar değil.